

svobodi prvi izide. Lepi spomini!« V *Proteus* je nato vse do konca veliko pisala in s svojo široko razgledanostjo bogatila revijo. Prirodoslovno društvo Slovenije je leta 2004 izdalo njeno vrhunsko delo, knjigo o dopisovanju med Linnéjem in Scopolijem; 1760–1775. Z izjemno vztrajnostjo in prav detektivsko spretnostjo je izsledila četrto tisočletja stare, v švedskih, italijanskih in angleških arhivih založene rokopise 13 Linnéjevih in 17 Scopolijevih pisem, jih ob pomoči slovenskih izvedencev prevedla iz latinščine v slovenščino in angleščino, dodala številne opombe ter opremila knjigo še s pogledom v čas dogajanja v obeh deželah, Kranjski in Švedski. S pismi, iz katerih veje izjemno spoštljiv medsebojni odnos obeh naravoslovcev, je umestila Janeza Antona Scopolija tesno ob bok velikemu Linnéju, obenem pa razkrila, kako so takratne ‚dvorne veličine‘ zavistno in pritlehno ovirale njegovo delo. Kaj naj o njej še povem? Rada je prevajala, predvsem švedska leposlovna dela. Začela je s *Tove Janson* – za svoji hčerki, Nino

in Tamaro. Blizu ji je bila kultura severnih narodov, izražena v misli pisatelja Torgnyja Lindgrena: »Vse stvarstvo je polno skrivnosti. Vsa bitja so enega duha.« V spremni besedi k prevodu njegove *Lepe Merab* je zapisala: »Kot zdravnica sem se zatopila v dve zgodbi: pridigo *Beseda* in pismo *Prava ljubezen*. Obema je temni okvir jetika. S to kugo bližnjih preteklih stoletij, ki je v revnih predelih severnih držav povzročala pogosto izumrtja številnih družin, sem se po vojni srečala na Golniku, kjer se je na zdravljenju tuberkuloze postopoma zvrstilo kar enajst hudo bolnih članov iste rodbine z juga tedanje države.« Težke izkušnje, ki so neprestano utrjevale njen značaj in ji načelnale zdravje! Mnogim, ki smo imeli srečo, da smo jo poznali, je še vedno toplo pri srcu, ko se spominjamo njenih slikovitih razlag skrivnosti rastlinskega sveta. Upam in želim, da bi kavkaška hruška, ki sta jo njej v čast leta 2015 posadila v ljubljanskem Botaničnem vrtu dr. Jože Ruprecht in dr. Jože Bavcon, še dolgo in lepo uspevala!

Park Angele Piskernik • Pomniki slovenskih naravoslovk in naravoslovcev

Park Angele Piskernik

Nada Praprotnik

»Po Angeli Piskernik se v Sloveniji ne imenuje nobena ulica, prav tako nas nanjo ne spominja nobena plošča.«

Tako sem zapisala leta 2015 v naši reviji, ko sem poročala o spominski plošči, ki so jo v Železni Kapli odkrili svoji rojakinji dr. Angeli Piskernik. Na kratko sem opisala življenje in delo znamenite slovenske botanikarke, naravovarstvenice, muzealke, profesorice in narodne delavke. Prispevek pa sem zaključila z besedami:

»Želimo in upamo, da se bomo Angele Piskernik spomnili tudi na slovenski strani meje in po njej imenovali ulico in ji odkrili ploščo.«

Konec oktobra leta 2017 je Klub koroških Slovencev v Ljubljani Komisiji za poimenovanje naselij in ulic Mestne občine Ljubljana poslal pobudo, da bi po dr. Angeli Piskernik poimenovali park med avtocestnim obročem in Potjo spominov in tovarištva. Pod pobudo je bil podpisani predsednik Kluba zgodovinar Janez Stergar, ki je o Angeli Piskernik tudi najbolj obširno pisal.

V juniju leta 2018 je bil objavljen *Odlok o določitvi imen ulic, parkov, trga in sprememb potekov ulic na območju Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 46/2018 z dne 6. 7. 2018)*. Med novimi imenovanji je tudi Park Angele Piskernik, ki »zaokroža zelene in

Karikatura Maksima Gasparija, ki je bila objavljena v Ilustriranem Slovencu 10. oktobra leta 1926 ob šesti obletnici koroškega plebiscita.

Tabla »Park Angele Piskernik«. Foto: Janez Stergar.

urbane površine, ki mejijo na vzhodni strani na Pot spominov in tovarštva, na severnem delu poteka do dvorišč stanovanjskega naselja Koseze, od Plevančeve ulice 21 do Štirnovе ulice 26, kjer se nadaljuje severno do AC obroča, ta predstavlja zahodno mejo, in nato poteka preko potoka Glinščice na jugozahodni strani in poteka do Poti za Brdom do križišča z ulico Pot Roberta Blinca, ki meji z njo na jugovzhodni strani in se zaključi z ‚Zelenim obročem Ljubljane‘ (Pot spominov in tovarštva)».

V istem *Odloku* je objavljeno tudi imenovanje novega Parka Mihe Potočnika. Bil je planinec, alpinist in dolgoletni predsednik Planinske zveze Slovenije. Skupaj z Angelo Piskernik sta si v petdesetih letih prejšnjega stoletja prizadevala za ustanovitev Triglavskega narodnega parka in leta 1961 so dolino Triglavskih jezer razglasili za narodni park. »Njegov« park leži med Koželjevo in Kranjčevo ulico ter Štajersko cesto.

Ob novo postavljeni tabli »Park Angele Piskernik« na severovzhodni strani Koseškega bajerja na odcepu drevoreda Poti spominov in tovarštva od Kmečke poti je bilo 21. septembra leta 2018 simbolično odprtje parka. Zbrane ljubitelje in občudovalce vsestranske koroške Slovenke sta pozdravila prof. Janez Koželj, podžupan Mestne občine Ljubljana, in Franc Jožef Smrtnik, župan občine Železna Kapla. O njenem življenju in delu je govorila dr. Nada Praprotnik. Koroški pesnik in pisatelj Matjaž Pikalo je ob igranju na harmoniko skupaj z udeleženci z obeh strani meje zapel nekaj pesmi. Mag. Lidija Golc pa je poskrbela za literarni okvir slovesnosti.

Park pomeni tudi zeleno povezavo našega glavnega mesta s Polhograjskim hribovjem. Uresničila se je dolgoletna želja vseh, ki smo želeli in upali, da se bomo Angele Piskernik spomnili tudi na slovenski strani meje.

Literatura:

- Stergar, J., 2004: *Dr. Angela Piskernik (1886-1967), koroška naravoslovka, naravovarstvenica in narodna delavka*. V: Žižek, A. (ur.): *Ženske skozi zgodovino. Zveza zgodovinskih društev Slovenije*. 227-257.
- Stergar, J., 2005: *Dr. Angela Piskernik (1886-1967). Prva slovenska naravovarstvenica. V čas zapisane Slovenke*. *Gea*, 15 (8): 72-75.
- Stergar, J., 2010: *Oživiljeni spomin. Dr. Angela Piskernik (1886-1967), najpomembnejša koroška Slovenka 20. stoletja*. *Koroški koledar*. 135-174.
- Praprotnik, N., 2006: *Ob 120. obletnici rojstva dr. Angele Piskernik (1886-1967)*. *Argo*, 49 (1): 7-15.
- Praprotnik, N., 2015: *Angela Piskernik (1886-1967)*

in njeno botanično in muzejsko delovanje. V: *Botaniki, njihovo delo in herbarijske zbirke praprotnic in semen v Prirodoslovnem muzeju Slovenije*. *Scopolia*, 83/84: 326-354.

- Praprotnik, N., 2015: *Spominska plošča dr. Angeli Piskernik v Železni Kapli. V spomin slovenskih naravoslovc in naravoslovec*. *Proteus*, 77 (8): 375-377.
- Praprotnik, N., 2017: *Angela Piskernik (1886-1967) - prva slovenska doktorica naravoslovja*. *Trdoživ*, 6 (1): 7-9.

Nebo v novembru • Naše nebo

Nebo v novembru

Mirko Kokole

V pozni jeseni in začetku zime so noči dolge, hladne in velikokrat jasne. Tako imamo veliko priložnosti za opazovanje zvezdnega neba. Na zahodnem nebu v večernih urah še vedno najdemo značilna poletna ozvezdja, kot so Lira, Labod in Orel. Na vzhodno nebo počasi prihajajo značilna zimska ozvezdja - Orion, Bik in Dvojčka. Med njimi pa nad južnim obzorjem najdemo ozvezdja nebesnega oceana. Tako nekateri pravijo temu delu neba, ker se tam nahajajo ozvezdja, povezana z vodo. Ta ozvezdja so Vodnar, Kit, Ribi in Eridan. Ker je sedaj najboljši čas za njihovo opazovanje, si pogledimo nekaj njihovih značilnosti.

Vodnar je ozvezdje, ki je pri večini kultur povezano z vodo. Zanimivo je, da je egiptovski hieroglif, ki predstavlja ozvezdje Vodnarja, hkrati tudi hieroglif za vodo. Vodnar je zelo veliko ozvezdje, ki ne vsebuje svetlih zvezd in zato na nebu ni izstopajoče. Kljub temu vsebuje približno sto zvezd, vidnih s prostim očesom. Najsvetlejša zvezda so: α Vodnarja (Aquarius) ali

Sadalmelik je zvezda rahlo rumene barve z magnitudo 3,0, β Vodnarja ali Sadalsuud, ki je rumene barve in ima magnitudo 2,9, ter δ Vodnarja ali Skat, zvezda z magnitudo 3,3. V Vodnarju najdemo tudi lepo zvezdno kopicico M2, ki ima magnitudo 6,5 in je velika približno 13 ločnih minut.

Vzhodno od Vodnarja najdemo Ribi. Tudi to starodavno ozvezdje je bilo že od nekdaj povezano s vodo. V rimsko-grški mitologiji naj bi predstavljalo Venero in Kupida, ki sta skočila v Evfrat in se tam spremenila v ribi. V Ribah se sedaj nahaja »prva točka Ovna« ali pomladišče, ki se je zaradi precesije preselilo iz Ovna v Ribi. Ko to točko na svoji navidezni poti po nebu prečka Sonce, nastopi pomladansko enakonočje. Od nje merimo tudi ekliptično ali nebesno dolžino. Ozvezdje Rib vsebuje tudi zvezdo z velikim lastnim gibanjem. Van Maanenova zvezda ali Wolf 28 je bela pritlikavka, ki ima magnitudo 12. Njeno lastno gibanje je 3 ločne sekunde na leto.

Nekoliko proti vzhodu in proti obzorju od Rib najdemo ozvezdje Kita. Predstavlja